

Nr 20.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 1 och 3 §§ lagen den 14 juni 1929 (nr 131) om försäkring för vissa yrkessjukdomar.

Genom en den 9 mars 1951 dagtecknad proposition, nr 96, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

L a g

angående ändrad lydelse av 1 och 3 §§ lagen den 14 juni 1929 (nr 131) om försäkring för vissa yrkessjukdomar.

Härigenom förordnas, att 1 och 3 §§ lagen den 14 juni 1929 om försäkring för vissa yrkessjukdomar¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Gällande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

1 §.

Den, som — — — — — radioaktivt ämne.	
Såsom yrkessjukdom — — —	Såsom yrkessjukdom — — —
hudkräfta (kancer);	hudkräfta (kancer);
10) kronisk manganförgiftning;	10) kronisk manganförgiftning, <i>kronisk kadmiumförgiftning;</i>
11) dammlunga, framkallad — —	11) dammlunga, framkallad — —
— med konsthartslim.	— med konsthartslim.
Beträffande försäkringen — — —	nedan stadgas.
Arbete i — — — — —	farligt arbete.

3 §.

Ersättning i anledning av yrkessjukdom skall icke utgå, med mindre arbetaren inom ett år eller, <i>vad angår yrkessjukdom, som framkal-</i>	Ersättning i anledning av yrkessjukdom skall icke utgå, med mindre arbetaren inom ett år eller, <i>då fråga är om yrkessjukdom, som</i>
---	---

¹ Senaste lydelse av 1 och 3 §§ se SFS 1950:166.

1 *Bihang till riksdagens protokoll 1951. 9 saml. 2 avd. Nr 20.*

(Gällande lydelse:)

lats genom inverkan av röntgenstrålar eller radioaktivt ämne, kronisk manganförgiftning eller dammlunga, framkallad genom inverkan av organiskt ämne, inom tio år före dagen för sjukdomens yppande varit sysselsatt med arbete i verksamhet, där fara föreligger för sjukdomen.

(Föreslagen lydelse:)

framkallats genom inverkan av röntgenstrålar eller radioaktivt ämne, eller om kronisk manganförgiftning, kronisk kadmiumförgiftning eller dammlunga, framkallad genom inverkan av organiskt ämne, inom tio år före dagen för sjukdomens yppande varit sysselsatt med arbete i verksamhet, där fara föreligger för sjukdomen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1951 men skall icke äga tillämpning i fråga om yrkessjukdom, som icke omfattas av förut gällande lag, därest sjukdomen yppats före nämnda dag, och ej heller beträffande dylik sjukdom, som yppats senare, därest arbetaren icke efter lagens ikraftträdande varit utsatt för inverkan av den art, som framkallat sjukdomen.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det genom propositionen framlagda lagförslaget, får utskottet, i den mån redogörelse för skälen ej lämnas här nedan, hänvisa till propositionen.

I *propositionen* föreslås sådan utvidgning av lagen den 14 juni 1929 (nr 131) om försäkring för vissa yrkessjukdomar, att såsom yrkessjukdom omfattad av försäkringen skall anses jämväl kronisk kadmiumförgiftning.

Enligt förenämnda lag skall den, som enligt olycksfallsförsäkringslagen är försäkrad för skada till följd av olycksfall i arbete, anses försäkrad även för vissa yrkessjukdomar. Ersättning i anledning av dylik sjukdom utgår enligt i huvudsak samma grunder som för olycksfall i arbete.

Vid yrkessjukdomsförsäkringslagens tillkomst underströks, att endast sådana sjukdomar borde omfattas av försäkringen, vilkas uppkomst utan svårighet kunde ledas tillbaka till arbetet och därmed sammanhängande förhållanden. Lagen ansågs därför icke böra innehålla någon allmän definition av begreppet yrkessjukdom utan endast en förteckning över de fall, som skulle berättiga till ersättning. Denna principståndpunkt har sedermera icke frångåtts, men genom upprepade lagändringar (nr 335/1930,

384/1936, 211/1938, 226/1944, 187/1949 och 166/1950) har nyssnämnda förteckning, som återfinnes i lagens 1 §, i olika avseenden kompletterats och området för de ersättningsgilla sjukdomsfallen sålunda efter hand vidgats. Vid den senaste lagändringen, vilken trädde i kraft den 1 juli 1950, hänfördes under lagen bl. a. sjukdomen dammlunga, framkallad genom inverkan av oorganiskt ämne. Bland de oorganiska ämnen, som kunna giva upphov till dammlunga, märkes kadmium.

Vid remiss den 23 februari 1951 till lagrådet har *föredragande departementschefen, statsrådet Möller*, anfört bland annat följande:

»Nu föreligger förslag att inordna en ny yrkessjukdom — kadmiumförgiftning — under försäkringen.

Samtliga de myndigheter och sammanslutningar, som hörts i ärendet, ha tillstyrkt, att kadmiumförgiftning av kronisk natur upptages i lagen bland de ersättningsberättigande yrkessjukdomarna. En remissinstans har ansett, att försäkringsskyddet bör utsträckas även till andra förgiftningsfall än de kroniska.

Av den i ärendet förebragta utredningen framgår, att inandning av finfördelat kadmium — vilket ämne användes bl. a. vid tillverkning av alkaliska ackumulatorer — kan orsaka en långsamt framskridande kronisk förgiftning, vars symtom så långt erfarenheterna sträcka sig uppträda först efter flera års arbete med kadmium. I den mån förgiftningen tar sig uttryck i skada på lungorna, torde sjukdomen kunna hänföras till dammlunga i den bemärkelse detta begrepp har i yrkessjukdomsförsäkringslagen och således redan nu omfattas av försäkringen. Fall synas emellertid kunna förekomma, då förgiftningen endast yttrar sig i njurskada eller sådan skada i förening med rubbningar i äggviteomsättningen. Kronisk kadmiumförgiftning kan ge upphov till bestående invaliditet och t. o. m. medföra döden; av de kända fall, som hittills inträffat i vårt land, ha två haft dödlig utgång. Sjukdomen synes kunna avgränsas från andra sjukdomstillstånd och med tillräcklig grad av säkerhet härledas från den skadades arbete. Med hänsyn härtill tillstyrker jag, att kronisk kadmiumförgiftning hänföres under yrkessjukdomsförsäkringslagen även i de fall, då förgiftningen icke tar sig uttryck i dammlunga.

Frågan huruvida även annan kadmiumförgiftning än den kroniska bör inordnas under försäkringen synes icke kunna bedömas på den nu föreliggande utredningen, vilken endast tar sikte på kroniska fall. Denna fråga torde därför få övervägas i samband med den allmänna översyn av lagstiftningen på hithörande område, som nu pågår. Jag vill emellertid anmärka, att även en i medicinsk mening icke kronisk kadmiumförgiftning, som tar sig uttryck i lungskada, redan nu synes kunna medföra rätt till ersättning, nämligen i den mån sjukdomen kan anses falla under begreppet dammlunga i lagens bemärkelse.

Enligt 3 § yrkessjukdomsförsäkringslagen utgår ersättning i anledning av yrkessjukdom icke, med mindre den skadade inom viss tid före sjukdomens yppande varit sysselsatt med arbete i den verksamhet, där fara föreligger för sjukdomen. Denna tid är i regel ett år men vid vissa sjukdomar — däribland dammlunga — tio år. Då kronisk kadmiumförgiftning kan framträda lång tid efter det arbetarna upphört med den farliga verksamheten, bör 10-årsregeln gälla även för denna sjukdom.

Den nu föreslagna utvidgningen av yrkessjukdomsförsäkringslagen bör träda i kraft den 1 juli 1951. Eftersom det gäller ändrade bestämmelser beträffande en obligatorisk försäkring, bekostad av arbetsgivarna, bör — i överensstämmelse med den princip som tillämpats vid de tidigare tillfällen, då yrkessjukdomsförsäkringslagens tillämpningsområde utvidgats — lagändringen icke göras tillämplig å sjukdomsfall, som yppats före dess ikraftträdande.»

Lagrådet har lämnat förslaget utan erinran.

Utskottet. Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot det genom propositionen framlagda lagförslaget och får därför hemställa
att riksdagen måtte bifalla förevarande proposition.

Stockholm den 5 april 1951.

På andra lagutskottets vägnar:

EDVIN JACOBSSON.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit

från första kammaren: herrar Forslund, Hallagård, Sten, Wistrand, Sunne, Nils Elowsson, Uhlén och Bengtson;

från andra kammaren: herrar Jacobsson i Igelsbo, Hellbacken, Ryberg, fruarna Johansson i Norrköping, Sandström, herrar Nilsson i Göteborg, Hagård och Andersson i Alfredshem.